

6. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPÖZYUMU

OLAĞANDIŞI DÖNEMLERDE AHLAK VE VİCDAN EKSENİNDE DEĞİŞİM, SÜREKLİLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

6th. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON HUMANITIES AND RELIGIOUS STUDIES

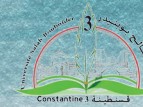
CHANGE, CONTINUITY, AND SUSTAINABILITY IN THE AXIS OF MORALITY AND CONSCIENCE IN EXTRAORDINARY PERIODS

المؤتمر العالمي السادس للبحوث الدينية والإنسان
الاستدامة والاستقرار والتغير في محور الأخلاق والضمير بالفترات الاستثنائية

SONUÇ BİLDİRGESİ

22-23 MAYIS 2021

KÜRESEL ÖLÇEKTE DEVAM EDEN SALGIN DOLAYISIYLA ONLINE OLARAK GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

ONUR KURULU / HONOR COMMITTEE

Ecevit ÖKSÜZ (**TİMAV Genel Başkanı – Konya/Türkiye**)

Prof. Dr. Cem ZORLU (**Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü – Konya/Türkiye**)

Prof. Dr. Metin AKSOY (**Selçuk Üniversitesi Rektörü – Konya/Türkiye**)

Prof. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR (**Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörü – Mardin/Türkiye**)

Prof. Dr. Raafat Mikati (**Trablus Üniversitesi Rektörü – Lübnan**)

Prof. Dr. Cengiz Tomar (**Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektör Vekili – Kazakistan**)

Prof. Dr. Ahmet Bouras (**Kostantiniye 3 Salah Boubnider Üniversitesi Rektörü – Cezayir**)

Prof. Dr. Zahoor ul Haq (**Abdul Wali Khan Üniversitesi Mardan – Pakistan**)

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZING COMMITTEE

- Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR (Başkan)
Prof. Dr. Ertan ÖZENSEL (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi – Bişkek/KIRGIZISTAN)
Prof. Dr. David J. GOA (Alberta Üniversitesi – Edmonton/ABD)
Prof. Dr. Enes Karic (Saraybosna Üniversitesi – Saraybosna/Bosna Hersek)
Prof. Dr. Fikret KARAPINAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Yahya MICHOT (Hartford Seminary – Hartford/USA)
Prof. Dr. Abdelaziz Berghout (IIU Malaysia/Malezya)
Prof. Dr. Abdus Samad Antonio Romero ROMAN (Endülüs Araştırma Fakültesi – Granada/İspanya)
Prof. Dr. Branislav RADELJIC (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Wan Mohd Nor Wan Daud (Malezya Teknoloji Üniversitesi – Johor/Malezya)
Doç. Dr. Osman Zahid ÇİFÇİ (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Doç. Dr. Abdin CHANDE (Adelphi Üniversitesi – New York/ABD)
Doç. Dr. Khaled Abdelfattah (Tripoli Üniversitesi – Lübnan)
Doç. Dr. Mohammed JABER (THALJI Yermük Üniversitesi – Yermük/Ürdün)
Doç. Dr. Muhammet ÖZDEMİR (Mersin Üniversitesi – Mersin/Türkiye)
Doç. Dr. Ömer Ali YILDIRIM (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Dr. Öğretim Üyesi Ali DADAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZING COMMITTEE

- Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin GÖKALP (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Dr. Öğretim Üyesi Ömer Faruk ERDEM (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Dr. Öğretim Üyesi Yusuf Sami SAMANCI (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Dr. Ahmad Ali (Abdul Wali Khan Üniversitesi Mardan – Pakistan)
Dr. Esat SABIRLI (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Dr. Hussain Ali (Abdul Wali Khan Üniversitesi Mardan – Pakistan)
Dr. Saliha Kezzabî (Kostantiniye 3 Salah Bounider Üniversitesi – Cezayir)
Arş. Gör. Sami BAYRAKCI (Selçuk Üniversitesi – TİMAV – Konya/Türkiye)
Arş. Gör. Mahmut TOPTAŞ (Aksaray Üniversitesi – Aksaray/Türkiye)
Arş. Gör. Muhammed Ali SÖYLEMEZ (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Arş. Gör. Muhammad Zakriya (Abdul Wali Khan Üniversitesi Mardan – Pakistan)
Arş. Gör. Müslime ÖREKLİ (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Arş. Gör. Şeyma ÇİÇEK (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Arş. Gör. Yusuf BÜYÜKYILMAZ (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Ali AKPINAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet KAVAS (Senegal Büyükelçisi – İstanbul Medeniyet Üniversitesi – İstanbul/Türkiye)
Prof. Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Abdülkadir BULUŞ (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Asem Al Kayyali (Tripoli Üniversitesi – Lübnan)
Prof. Dr. Bülent UÇAR (Osnabrück Üniversitesi – Almanya)
Prof. Dr. Colin TURNER (Durham Üniversitesi – Birleşik Krallık)
Prof. Dr. Dzamaludin LATİÇ (Saraybosna Üniversitesi – Bosna Hersek)
Prof. Dr. Fernando Higinio Llano ALONSO (Sevilla Üniversitesi – İspanya)
Prof. Dr. Juan Martos QUESADA (Madrid Complutense Üniversitesi – İspanya)
Prof. Dr. Lynda CLARKE (Concordia Üniversitesi – Montreal/Kanada)
Prof. Dr. Mustafa DEMİRCİ (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Muhammed TASA (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa Abu SWAY (Kudüs Üniversitesi – Kudüs/Filistin)
Prof. Dr. Nazif SHAHRANI (Indiana Üniversitesi – Amerika Birleşik Devletleri)
Prof. Dr. Numan ARUÇ (MANU – Makedonya)
Prof. Dr. Ömer BOZKURT (Mardin Artuklu Üniversitesi – Mardin/Türkiye)

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Richard FOLTZ (Concordia Üniversitesi – Kanada)
Prof. Dr. Riyad Buriş (Kostantiniyye 3 Salah Boubnider Üniversitesi – Cezayir)
Prof. Dr. Yüksel ÖZDEN (İbn Haldun Üniversitesi – İstanbul/Türkiye)
Prof. Dr. Zekeriya MIZIRAK (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Doç. Dr. Ahmet AKMAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Doç. Dr. Almir FATİÇ (Saraybosna Üniversitesi – Bosnahersek)
Doç. Dr. Ayşe Zişan FURAT (İstanbul Üniversitesi – İstanbul/Türkiye)
Doç. Dr. Erhan TECİM (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Doç. Dr. Mohammed JABER (THALJİ Yermük Üniversitesi – Ürdün)
Doç. Dr. Murat AK (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Doç. Dr. Necmeddin Güney (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Doç. Dr. S. Barbaros YALÇIN (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Doç. Dr. Zehra ALİSPAHIÇ (Saraybosna Üniversitesi – Bosnahersek)
Dr. Öğretim Üyesi Dina Sijamhodzic NADAREVIĆ (Saraybosna Üniversitesi – Bosna Hersek)
Dr. Öğretim Üyesi Süleyman NAROL (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Dr. Abdul Shakoor (Abdul Wali Khan Üniversitesi Mardan – Pakistan)

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr. Abdullah Dira (Kostantiniyye 3 Salah Boubnider Üniversitesi – Cezayir)

Dr. Abdullah ŞAHİN (Warwick Üniversitesi – Birleşik Krallık)

Dr. Aişe Bouachiba (Kostantiniyye 3 Salah Boubnider Üniversitesi – Cezayir)

Dr. Fuat Buzahzah (Kostantiniyye 3 Salah Boubnider Üniversitesi – Cezayir)

Dr. İsmail YAVUZCAN (Tübingen Üniversitesi – Almanya)

Dr. José RAMÍREZ-DEL RÍO (Cordoba Üniversitesi – İspanya)

Dr. Kundayberdi BAGAŞAR (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi – Almatı/Kazakistan)

Dr. Lütfi Ali Guşşı (Kostantiniyye 3 Salah Boubnider Üniversitesi – Cezayir)

Dr. Mhammed BENABOUD (Lizbon – Portekiz)

Dr. Nadir Boussof (Kostantiniyye 3 Salah Boubnider Üniversitesi – Cezayir)

Dr. Nureddin Metenani (Kostantiniyye 3 Salah Boubnider Üniversitesi – Cezayir)

Dr. Nurlıhan ALJANOVA (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi – Almatı/Kazakistan)

Dr. Sajjad Ali Khan (Abdul Wali Khan Üniversitesi Mardan – Pakistan)

Dr. Selim Baragdi (Kostantiniyye 3 Salah Boubnider Üniversitesi – Cezayir)

Dra. Fátima ROLDÁN-CASTRO (Sevilla Üniversitesi – İspanya)

Dra. Gracia LÓPEZ-ANGUITA (Sevilla Üniversitesi – İspanya)

Dra. M Mercedes DELGADO-PÉREZ (Sevilla Üniversitesi – İspanya)

SEKRETERYA / SECRETARIAT

Orhan İLHAN (TİMAV)

Recep İNCE (TİMAV)

Arş. Gör. Mahmut TOPTAŞ (Aksaray Üniversitesi – Aksaray/Türkiye)

Arş. Gör. Muhammed Ali SÖYLEMEZ (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)

Arş. Gör. Müslime ÖREKLİ (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)

Arş. Gör. Şeyma ÇİÇEK (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)

Arş. Gör. Yusuf BÜYÜKYILMAZ (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)

6. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

- İlk beşini “Uluslararası Dini Araştırmalar ve Küresel Barış Sempozyumu” ismiyle gerçekleştirdiğimiz sempozyumlar dizimiz bu yıldan itibaren “Uluslararası Dini Araştırmalar ve İnsan Sempozyumu” şeklinde güncellenmiş ve bu yıl “Olağandışı Dönemlerde Ahlak ve Vicdan Ekseninde Değişim, Süreklilik ve Sürdürülebilirlik” ana temasıyla çağrıya çıkılarak, pandemi koşulları nedeniyle online olarak gerçekleştirilmiştir.
- İki gün süreyle devam eden sempozyumda açılış oturumu ve 20 farklı oturumda ulusal ve uluslararası düzeyde akademisyenler ve araştırmacıların katılımlarıyla Türkçe, Arapça ve İngilizce 82 bildiri sunulmuştur.
- 2019 yılı Aralık ayından itibaren başlayan ve 2020 yılında tüm dünyaya yayılan Covid-19 pandemisi insanlık için yeni bir dünya ve yaşam deneyimi sunmuştur. Bu yeni deneyim özellikle din bilimleri ve insan bilimlerinin bütün alanlarında yeni kavram ve tartışmaların gündeme gelmesine neden olmuştur. 2021 yılı yaz mevsimine girilirken tüm dünyada ve Türkiye’de halen pandeminin fiziksel, psikolojik ve sosyolojik olumsuz etkileri ciddi seviyede devam etmektedir.

6. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

- Sempozyumda, Kur'an-ı Kerim'in insan ve ahlak anlayışı başta olmak üzere naslardaki insanlık kavram ve mesajları yeniden değerlendirilmiş, İslâm'ın olağanüstü hallerdeki çözüm ve önerilerine yer verilmiş, Türkiye ve dünyanın birçok coğrafyasında pandemi sırasındaki dinî, sosyolojik, psikolojik, eğitimsel ve ahlaki deneyimler teşhis edilerek tartışılmış, insanla ilgili yeni gelişmelerin dinî inanç özelinde değerlendirmesi yapılmış, felsefe ve sosyal bilimlerin insana yaklaşımının güncellenmesi gereğine yönelik değerlendirmeler paylaşılmıştır.
- İnsanlık tarih boyunca çeşitli salgınlarla karşılaşmış ve bunları atlatmayı başarmıştır. Ancak bu salgılar kitlesel ölümlere sebep olduğu için toplumu şekillendiren birçok unsurun değişmesini beraberinde getirmiştir. Şu an yaşadığımız salgının da, sebep olduğu toplumsal ve bireysel travmalar nedeniyle, sosyal yapıdan ahlaki değerlere kadar çok çeşitli alanlarda köklü değişikliklere sebep olacağı aşikardır.
- Tüm dünyada pandeminin sağlık boyutu ilk sırayı alınca sorun büyük ölçüde sağlık önlemleri ile çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu noktada teorik bilgi üretiminde oldukça mahir olan sosyal bilimcilerin, pratik çözümlemede çok yeni şeyler söyleyemedikleri konusunda tespitler ve değerlendirmeler yapılmaktadır.

6. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

- Yaşanan küresel salgın, her bireyi ve toplumu farklı şekillerde ve oranlarda etkilemiştir. İnsanlar özgürlük, güvenlik, kural, ilke ve arzuları arasında sıkışmışlık yaşamaya başlamıştır. Fiziksel mesafe kavramı yerine kullanılan sosyal mesafe kavramıyla yalıtılmış insan oluşmaya/oluşturulmaya başlamıştır.
- Yaşlıları ve gençleri eve kapatırken onların yalnızlığını giderecek mekanizmalar üretme konusunda çok başarılı olunmadığı, çocukların ve gençlerin adeta dijital medyanın kucağına bırakıldığı ve sosyal medyanın onların sosyalleşme kaynağına dönüştüğü kaygıyla dile getirilmektedir.
- Modern dönemde kalabalık içinde yalnızlık çeken insandan izole yalnızlık hali tezahür etmiş, bu durum insanın sorunlarıyla başa çıkmada sosyal destek algısının zayıflamasına yol açmıştır. Küresel salgın devam ettikçe insanlar moral motivasyon kaybı yaşamış ve yakın zamanda hastalığın kontrol altına alınamayacağı düşüncesi ruh sağlığını ve gündelik hayatı olumsuz etkilemeye başlamıştır. Yükselen kaygı düzeyi aile içi çatışmalarda artışa neden olmuş ve artan ekonomik sorunlar da bireyi psikolojik açıdan zora sokmuştur.

6. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

- Batı temelli dinî anlayışın ölkemizdeki yansımaları dini, bir vicdan alanı olarak kurgulamış ve modernleşme süreci ile birlikte din, yaşam biçimi olmaktan ziyade ya bir ideoloji ya da örfî bir kültür alanı olarak betimlenmiştir. Yaşadığımız süreç bu durumun yeniden değerlendirilmesini elzem kılmaktadır.
- Modern dönemin ortaya koyduğu/dayattığı, teknolojinin gelişmesiyle insanın kendine ve evrene hakim olup yaratıcıyı yok sayarak yaşamı kendisinin inşa etmesini öngören “yeni insan” anlayışının yetersizliği olağanüstü dönemlerde kendisini daha net göstermektedir. Bu anlamda yeni insan anlayışından “evrenin parçası ve yaratıcının kontrolündeki kâmil insan” anlayışına dönme gerekliliği pandeminin insanlığa öğrettikleri arasındadır.
- İnsan sadece sağlık ve ekonomi gibi maddî yönleriyle değil, aynı zamanda inanç, duygu ve ahlak gibi manevî yönleriyle de anlaşılması, bilinçlendirilmesi ve geliştirilmesi gereken bir canlıdır.

6. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

- İnanç, duygu ve ahlak olmadığında, olağanüstü koşulların insanı makineleştirmesi ve yaşamın büsbütün anlam ve değerlerden uzaklaşması gibi bir risk söz konusu olabilmektedir. Nitekim ekonomik yetersizlikleri nedeniyle dünyada hâlihazırda Covid-19 aşılmasına ulaşamamış toplumlar bulunmakta ve zengin ülkelerin bazılarında aydınların bir kısmı sağlık ve ekonomi kaynaklı bu gayri insani duruma ses çıkarmamaktadır. Bütün insanların yaşamları değerlidir ve duyarsızlık nedeniyle bir insanın bile olsa hayatını kaybetmesi İslam'ın itikat, hukuk ve ahlak ilkelerine aykırıdır. Covid-19 pandemisi, İslam'ın evrensel ilkelerinin insanlık için önemini ve değerini bir kez daha ortaya koymuştur.
- Pandemi gibi olağanüstü koşullar, yeni insanın veya gelecek insanının duygu, inanç ve ahlaka ne kadar muhtaç olduğunu da göstermiştir. Pandemi sırasında çevrimiçi niteliğe bürünen birçok insani deneyimin her yerde aynı verimliliğe ulaşmamış olması ve kimi zaman insanların yeterince motive olamamaları duygu, inanç ve ahlaka ayrılması gereken gündemlerin önemli olduğunu göstermektedir.
- Sonuç olarak açılış paneliyle birlikte toplam 21 ayrı oturumda iki gün süreyle temel İslâm bilimleri, din bilimleri ve insan bilimlerine ait tefsir, hadis, kelâm, İslâm hukuku, din felsefesi, İslam felsefesi, din psikolojisi, din sosyolojisi, din eğitimi, dinler tarihi, felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi birçok araştırma disiplininin pandemi sırasında ve sonrasında insanın artık ne olduğu, nasıl yaşadığı, ne tür ahlaki ilkelere dikkat etmesi gerektiği, onu ne tür risklerin beklediği ve gelecekte nasıl bir yaşamın ortaya çıkabileceğine ışık tutulmuştur. Başarıyla tamamlanan sempozyumda ilim dünyasına önemli katkılar sunulmuştur.

6. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SİMPOZYUMU

OLAGANDIŞI DÖNEMLERDE AHLAK VE VİCDAN EKSENİNDE DEĞİŞİM, SÜREKLİLİK VE SÖRDÜRÜLEBİLİRLİK

6th. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON HUMANITIES AND RELIGIOUS STUDIES

CHANGE, CONTINUITY, AND SUSTAINABILITY IN THE AXIS OF MORALITY AND CONSCIENCE IN EXTRAORDINARY PERIODS

المؤتمر العالمي السادس للبحوث الدينية والإنسان
الاستدامة والاستقرار والتغير في محور الأخلاق والضمير بالفتترات الاستثنائية

udakb.timav.com.tr